

mir. Potroški za zunanje ministerstvo in vojaštvo znašajo 116 milijonov, colnina ali carina vrže 18 milijonov, ostane davkeplačilec za pokritje 97 milijonov, od katerih pripada nam 67, ostalih 33 po vogerskim deželam. Za mornarico ali „marino“, to je vojno brodovje bo treba 1,200.000 fl. Za obrambo naših primorskih krajev naročena je 1 torpedna ladija za 300.000 goldinarjev in 10 torpednih čolnov za 84.000 fl. Bosna in Hercegovina dajete dohodkov nekaj čez 7 milijonov, torej 67.000 fl. več kakor potrebujete za razne stroške deželne. — Hrvatje v zagrebskem saboru so se sprli mej seboj in preganjajo drug drugega, madjaroni pa se veselijo. Narodna stranka je pravneje stranki očitala po predsedniku saborskem nezvestobno obnašanje proti cesarju in kralju in zabranila, da bi se tako žaljeni poslanci opravičili; še niti govoriti jim ni dovolila. Na to začnejo Starčevićanci ropotati in psovati. Sedaj spremeni narodna stranka zbornični red in poveri predsedniku neomejeno oblast. In res predsednik izključi in zabrani vstop 15 poslancem, na kar tudi poslanci neodvisne stranke izstopijo. Tako je sedaj 25 okrajev brez poslanca v saboru. No, in sedaj lahko hrvatski kimovci v saboru delajo, kar hočejo. Vsak omikanec ob sodi postopanje Starčevićancev, toda narodna stranka tudi ne dela časti svojemu imenu in želimo le, da nebi Hrvatske pripravila v še večjo odvisnost od Madjarov in njihovih Judov. Ban hoče tudi tiskovno itak pičlo svobodo zatreti. — Naši deželni zbori so letošnje zborovanje vsi dokončali. V koroškem deželnem zboru je deželni predsednik odgovoril na interpelacijo dr. Travna, da je sv. Mohorjevo društvo uže davno pred sedaj veljavno društvensko postavilo bilo pravilno vladi naglašeno in se torej njemu ne more nič nepostavnega očitati. Dr. Traven je v mlako pal. — Kranjskim Slovencem je smrt pobrala Pirkerja pa na njegovo mesto pride baje Pirker II.

Vnanje države. Nemci so imeli te dni veliko volilno prasko za nemški državni zbor. Cesar Viljelm neče priznati vojvodi Kumberlandskemu pravice [do Braunschweiga, ampak pograbi deželico za Prusijo. Ta nova krivica storjena starodavnej rodbini junaških Welfov utegne še hude nasledke imeti za Nemce. — Belgijski freimaurerji so pri volitvah za mestne zastope zvečinoma zmagali in tirjajo, naj kralj katoliško šolsko postavijo takoj zatre in liberalne ministre pozove. Kralj tega ne stori, dokler imajo katoličani večino v deželnem zboru in v zbornici starešinstva. Freimaurer je povsod nestrpljiv in krivičen. — Ruska vlada je ukazala v Nikolajevu in Sebastopolu izdelati 3 velike vojne ladje oklopnice za Črno morje; vsa Rusija se tega veseli. — Turški sultan še zmiraj odlaga turške železnice sklopiti s srbskimi,

česaravno je to storiti obečal. — V Macedoniji okolo Veleša vprli so se Albanezi turškim oblastnikom in veliko ljudij poklali. — Kolera na Italijanskem je znatno ponehala, vendar umerje še zmiraj po 50 — 70 ljudij vsaki dan. — Francozi pošljejo nad Kitajce 10.000 mož v Azijo, zbornica poslanecev je 40 milijonov frankov dovolila za vojsko na Kitajskem. — V Severnej Ameriki je strašen požar skoro popolnem pokončal veliko in bogato mesto Milwaukee.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevo.

(Dopisuje J. Čagran, veroučitelj v Sarajevu.)

V. Vlaško duhovništvo, poprek neizobraženo, nevedno in povse malo kaj prida, ne stori za prosveto, napredek iz izobraženje bosanskih Srbov skoraj nič. Več ko polovica Srbskih popov v Bosni ne zna ne pisati ne brati. Njihovi škofi posvečujejo ali so vsaj dozda posvečevali popolnoma neizobražene in nepripravne ljudi za duhovnike. Hlapci, ki so zaslužili in položili vladiki (škofu) 10—20 dukatov in se ceremonije in molitve na pamet naučili, so postali popovi. V verskih resnicah so ti popovi strašno slabo podučeni. Vsak dijak pri nas bi znal nje, njihove protopope in vladike z malimi izjemami v verskih rečeh in znanostih v zadrego in sramoto spraviti. Prokletstvo razkolništva in njegovi tužni nasledki leze posebno od odvisnosti od Carigradskega patrijarhata. Patrijarhat se prodaja njemu, ki ga najdražje plača. Patrijarh zopet oddaje metropolije za denar itd. Razvidno je tukaj, da se ne gleda na sposobnost nego na dobiček. Vsak gleda, da si potem poravna in popravi stroške. Štola ali pristojbina za cerkvena opravila je v pravoslavni cerkvi jako visoka in znaša od 1—10 in več dukatov za navaden sprevod ali pokop. Velike gori omenjene pomanjkljivosti, nevednost in neobraženost prikrivajo popovi s svojo merzljivo in sovražstvom do katoličanstva. Od Sarajevskega metropolita Save Kosanovića do zadnjega selskega popa grdiijo in črnijo vsi katoliško cerkev. Gorje bosanskim katoličanom, če bi Bosna prišla kedaj Srbom ali Črnogorcem v pest! Da Vlaški popovi tudi nimajo pravega in požrtvovalnega domoljubja, to je, če pogledamo gori navedene lastnosti njihove, razumljivo. Le Belgraški in Petrograški rubeljni so tista tajna moč, ktera Srbsko-Bosansko popovstvo posebno v sedanjem času navdušuje za „Srbijo“. Šolstvo je pri Srbih še jako slabo razvito, akoravno so bogatejši od katolikov in so nekteri celo milijonarji. Nevedni popovi se za šole ne brigajo, le kar so tu in tam svetovnjaci storili, to je vse, in to je malo. Pravo-

slavje vsem svojim narodom utisne znak mrtvaške gujilobe, tako v Rusiji, kakor povsod: tudi v Bosni. V Sarajevu imajo bosanski Srbi lepo veliko stolno cerkev in metropolita. Kako sem zvedel, so Sarajevski Vlasi Hadži-Loju, ko je careval kratek čas l. 1878 v Sarajevu, poklonili 100 dukatov vredno oblačilo in so zmiraj šuntali Turke, da bi ubili katoliškega tedajšnjega župnika č. o. fra Grgo Martiča. Taki so toraj hrišćani Srbi. Vlaški popovi nimajo skoraj nobenega upliva pri prostem ljudstvu, katero vidi, da se v ničem dobrem od njega ne razločijo. Popovi župniki se malo brigajo za duhovno pastirstvo ter raji skrbijo za svoj in svojih blagostanje. So namreč oženjeni pa vkljub temu malo izgledno žive. Matične (krstne itd.) knjige malokteri vodijo in zapisujejo in vsako leto vlada nabere lepo število ponarejenih lažljivih krstnih listov itd., posebno o priliki novačenja ali asentacije. Za denar se pri pravoslavnem popu vse dobi. Kako malo da prosto ljudstvo za blagoslove in cerkvene blagore svojih popov mara, razvidimo iz tega, ker Vlasi v boleznih in drugih nadlogah pri katoliških duhovnikih sv. meše najemajo, od njih blagoslova prosijo, in se njihovim molitvam priporočujejo.

Če hoče Avstrija veliko Bosno in Hercegovino stalno osvojiti, je treba da krepí tam katoliški živelj, da skrbi za prosveto in da ne zaščituje nje, kateri za Avstrijo nikoli marali niso in tudi zdaj ne marajo, namreč hrišćane ali Srbe.

Naj v prvi vrsti skrbi za v resnici izobraženo pravoslavno duhovenstvo, ki ne bode kakor dozda svojo nalogo najbolj v tem iskalo, katoličanstvo grditi in proti njemu kovariti. Čudno je, da vlada ne vidi in ne čuje nič, kako se „velika Srbija“ v Bosni širi in vse, kar ni pravoslavno ali Srb pa kot „izrod“, „psina“ in „švabi“ zaničuje in zatira. Švabe nazivajo Srbi radi posebno nas Slovence, če gladko tukajšnjega jezika ne govorimo. O šegah in običajih Srbov pozneje in natančneje.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 44 Gospod „feldwebel“ ponižno prosim, ako bi smel jutri doma ostati, ko gre bataljon na vojaške vaje, ker me pridejo mati obiskavat, reče nek vojak. „Feldwebel“ mu odvrne: tritauzent kanonov, reci materi, naj takrat pridejo, kedar ne bo vojaške vaje! Vojak: kako pa dobim pleče, katero mi mati prinesó za gospoda „feldwebelna“? Sedaj reče „feldwebel“: I — nu — pa ostani doma, saj si tako šibek, bom uže jaz „hauptmanu“ rekel!

„Jurij s pušo.“

Razne stvari.

(Razstava cerkvene obleke), prirejena od družbe vednega česčenja, je od 1. do

5. novembra t. l. na ogled v stolnem farovži v Mariboru.

(Slovenska posojilnica) v Mariboru je meseca oktobra prejela 18.764 fl. 95 kr. izdala 16.436 fl. 25 kr., torej je bilo prometa 35.201 fl. 20 kr.

(Celjska vahterca) napada šolske sestre, Vojniško duhovščino, Linceškega škofa, hvali Rohrwerka in njegove pristaše ter samega veselja poskakuje, da so na Belgijskem freimaurerski liberalci v mestih zmagali. Zamore li tak list naročevati, plačevati, v njem cerkvene službe razpisovati katoliške Cerkve duhovnik? In če vendar to stori, kaj zasluži?

(Železnico meriti) smejo Krepesch, L. Kranc in dr. L. Link od Hartberga v Friedberg, Fehring, Radgono, Ljutomer do hrvatske meje.

(Ptujčani) plačujejo 30% mestne doklade na direktni davak in 15% od mesa, mošta, vina.

(Vabilo.) Celjsko učiteljsko društvo bode zborovalo v četrtek dne 6. novembra po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Poročilo načelnika v društvenih zadevah. 3. „Učitelj kot hmeljar“, govori g. T. Grah. 4. Pogovor o novi P. Krinikovi Slovenski slovnici; poročevalec g. V. Jarc. 5. Nasveti. K obilnej udeležbi vabi uljudno odbor.

(Na spodnjem Štajerskem) so se jeli trdni nemci nastavljeni za učitelje. Tako je namestil konjiški okrajni šolski svet v Ločah Fried. Lang-a (vsako nameščenje se mora naznaniti dež. šolsk. svetu), dež. šol svet sam pa Franc Waldhans-a v Laškem trgu. Nobeden teh dveh ne zna niti besedice slovenski.

(Središka šola) postala je 4razredna. (Nezaupnico) so poslali v nemško-liberalne liste Slatinski posilinemci poslancu č. g. Raiču, zakaj je zbornico zapustil, ko so liberalci slovenskemu odpadniku Kaiserfeldu zahvalnico sprožili. Za to nezaupnico se Raiču ni treba brigati, ker ona izhaja od ljudi, ki ga niso volili, naj torej gredó s svojim propalim Lešnikom lešnikov tret, če jim je dolg čas.

(Poslanec Voitsberžki) liberalce Scholz je poslanstvo položil, menda se jezi, da ga liberalci niso več v deželni odbor izvolili.

(Č. g. Matek) slov. bistrski kaplan odšel je v Rim zavod dell' Anima.

(Propali) so Slovenci pri občinskih volitvah za Marija-Gradec pri Laškem. Posilinemci se bahajo z „deutschen Sieg“ in se krohotajo Slovincem, češ sedaj je slovensko uradovanje zatrete v vseh občinah Laškega okraja.

(Makolski učitelj) gosp. Leskovar je zopet pisaril v liberalno nemški list, ter se podpisal „zeichne mich mit Stolz ein liberaler Lehrer. Slobodno, Nismo dvomili o tem, ko smo čuli zvoniti o „šulvereinskih groših“.